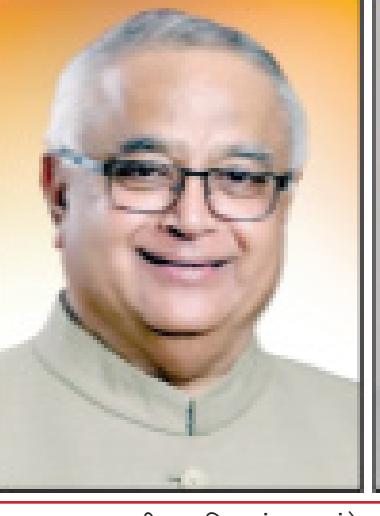

संपादकीय

वेतनवाढ कमीच!

चालू आर्थिक वर्षाच्या दुसऱ्या तिमाहीत विकास दर ५.४ टक्के इतका कमी झाल्याने सरकार चिंतित आहे. विविध वस्तूची मागणी घटल्याचे यावरून स्पष्ट झाले. मागणी जनतेची क्रयशक्ती कमी झाल्यामुळे घटली आहे. महागाईच्या तुलनेत खालीला वेतन किंवा उत्पन्न वाढलेले नाही हे अनेक अर्थतज्ज्ञ गेले काही महिने सांगत आहेत. मागणी घटप्याचा परिणाम विकासदारवर थेट झाला आहे. खासगी क्षेत्रातील उद्योगांचा नफा प्रचंद वाढला आहे, तरी या क्षेत्रातील कामगार/कर्मचाऱ्यांच्या वेतनात पुरेशी वाढ झालेली नाही, हे देखील आता समोर येत आहे. देशीतील उद्योगांची प्रातिनिधिक संस्था झाफिकीपैकी सरकारसाठी तयार केलेल्या एका अहवालात याचे विश्लेषण करण्यात आले आहे. खासगी कंपन्यांमध्ये वेतन किंवा पगार उत्तम असतो असा समज आहे; पण तो या अहवालाने खोटा ठरण्याची शक्यता आहे. यावर उपाय शोधणे सरकारसाठी डोकेदुखी ठरणार आहे. संघटित किंवा औपचारिक क्षेत्राची ही स्थिती असेल, तर अनौपचारिक किंवा असंघटित क्षेत्रातील वेतनमानाविशेषी कल्पनाच केलेली बरी. कारण या क्षेत्रातील दरडाई वेतन अथवा उत्तम याविशेषी कोणीही ठाम माहिती उपलब्ध नाही किंवा ती जमाण्याचा बहुतेक कधी प्रयत्नही झाला नसावा. देशीतील कंपन्या, मग त्या शेअर बाजारात सूचिबद्द असोत अथवा नसोत, भरपूर नफा कमवत आहेत. झाफिकीपैकी अहवालानुसार व सरकारकडील माहिनीनुसार त्याचा नफा २०१९ ते २०२३ या चार वर्षात इच्छार पटीनेव वाढला आहे. इंजिनिअरिंग, उत्पादन प्रक्रिया, मूलभूत सुविधा (इफ्फास्ट्रक्चर) या गटातील कंपन्यांना झाईमपीयायफ असे संबोधले जातो. या क्षेत्रातील चार वर्षांतील सर्वात जास्त कामगार असतात. बँकिंग, विमा व वित्त सेवा क्षेत्रातील वेतनवाढ या काळात २.८ टक्के, माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रासाठी ४ टक्के, किरणील व्यापारासाठी ३.७ टक्के, वाहूतूक क्षेत्रातील ४.२ टक्के आहे. केवळ ग्राहकोपयोगी वस्तू-अल्पकालीन व दीर्घकालीन उपयोगाच्या- क्षेत्रात चार वर्षांत सरासरी वेतनवाढ ५.४ टक्के राहिली. या चार वर्षांत महागाईवाढीचा दर टक्क्यांमध्ये अनुक्रमे ४.८, ६.२, ५.५, ६.७ व ५.४ असा होता. महागाईतील वाढीशी वेतनाचा मेळ घालता तर प्रत्यक्ष वेतनवाढ अंत्यंत कमी किंवा झाईउणेफ असल्याचे दिसते. ही स्थिती झाऔपचारिकफ किंवा संघटित क्षेत्रातील कामगारांची आहे. देशीतील इकूण कामगार/कर्मचाऱ्यांपैकी सुमारे ४० कोटी व्यक्ती खासगी क्षेत्रात आहेत. तरीही इकूण श्रमिकांपैकी केवळ २१ टक्के झाप्यारादारकंगात मोडतात. सूचिबद्द खासगी कंपन्यांचा झाकमेचांयांवरील खर्चक असल्याचे सांगितले जातो. त्याची दखल देशाचे मुख्य आर्थिक सल्लागार व्ही. अनंत नगेश्वर यांनाही घ्यावी लागली. कंपन्यांचा नफा वाढण्यात कर्मचार्यांना कमी वेतन घ्यावी लागणी ही बाब महत्वाची आहे. वरिष्ठ अधिकाऱ्यांचे वेतन वगळले तर कामगार/ कर्मचारी यांची वेतनवाढ अधिकच अल्प ठरते. कोरेना काळानंतर देशात आर्थिक विषमता वाढली असल्याचे तज्ज्ञ वारंवार सांगत आहेत; पण केंद्र सरकार ती बाब स्वीकारणे टाळत आहे. कंपन्याना जेव्हा नफा मिळतो तेव्हा त्याचा मोठा हिस्सा भाग धारकाना झालाभांशाफक्या (डिव्हिंडड) रुपात दिला जातो. कंपनीचे सर्वात जास्त सम्भाग (शेअर) प्रवर्तकांच्या किंवा मालकांच्या हाती असतात. साहिजकर त्यांना कोट्यांवरील रुपये मिळतात. कंपनीच्या नफ्याचा काही भाग कर्मचाऱ्यांना वेतनवाढीच्या रुपात का दिला जात नाही? नगेश्वर यांनीही हा मुद्दा उपस्थित केला. सरकारी कर्मचाऱ्यांची संख्या कमी असली तरी त्यांना भरपूर वेतन, महागाई भत्यात वाढ दिली जाते. खासगी क्षेत्रास तसेच करण्यास सरकार सांगू शकत नाही. ते भांडवलदर धर्जिण असल्याचा आरोप म्हणूनच होतो. कामगारासाठी झगडणार्या संघटना व नेते आता शिळक नाहीत हे श्रमिकांचे दुर्देव आहे. सारांश, अल्पवेतनात जीवन कठणे सामन्यांना भाग आहे.

सोळंके, धस यांना डावलत दोन्ही मुँडेना मंत्रिमंडळात संधी

यांचे भाजपचे ११, शिवसेनेचे ११ आणि राष्ट्रवादीच्या १ आमदारांनी मंत्रिपदाची शपथ घेतली. एकाच घरात दोन मंत्रिपदांने गेलेली आहेत. पण ती दोन पक्षानु आहेत.

भाजपच्या राष्ट्रीय सचिव पंकजा मुंडे आणि राष्ट्रवादी कॉर्प्रेसचे फायब्रेड नेते धनंजय मुंडे यांनी कॅबिनेट धनंजय मुंडे मंत्रिपदाची शपथ घेतली. धनंजय मुंडे यांच्या निकटवर्तीयांचा खून प्रकरणात

हात असल्याचं बोललं जाताय. या प्रकरणात खडणीच्या गुन्ह्यात वालिक कराड यांच्यावर गुन्ह्यात दाखल झाला आहे. त्यामुळे राज्यभर धनंजय मुंडेबाबत चर्चा हाती. शेवटी

झाला में उडता जाए, मोरा लाल दुड्हां लमलम काफ्याचा व्यापार घर्याच्या पटावर अमेद्या भिंत १४ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. मार्जी विश्विजेत्या ३२ वर्षी लिसेन्या १८ वर्षी युगेशने विप्रवट करून बुद्धिबळ खेळाव्यास प्रारंभ केला. त्याची डॉलान फडकावत बुद्धिबळ झालेहासाठी ताकदीचा अदाज आला नसावा. स्पैशैल प्रारंभ करून यांनी कास्पारोव्हच्या (२२ व्या वर्षी) गत १४ वर्षापासून युगेशने बुद्धिबळ विप्रवट यांना गत वर्षभरापासून मोजक्याच स्पैशैलमध्ये खेळण्या-या लिसेन्याचा ताकदीचा अदाज आला नसावा. स्पैशैल राज्यात रुकेशने बुद्धिबळ खेळाव्यास प्रारंभ केले. त्याची डॉलान यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०१५ मध्ये व्यापारातील गटार अशीर्या शालेय स्पैशैल जिंकली. २०१६ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०१५ मध्ये १ व्यापारातील गटार अशीर्या शालेय स्पैशैल जिंकली. २०१७ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०१८ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०१९ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२० व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२१ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२२ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२३ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२४ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२५ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२६ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२७ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२८ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२९ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२३ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२४ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२५ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२६ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२७ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२८ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२९ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२३ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२४ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२५ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२६ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२७ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२८ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात डॉल्टरे प्रिल्डर युगेशने २०२९ व्या आणि अखेरच्या डावात भेदली. यांनी जांवारीचे विप्रवट यांनी जीवाशात

